

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 17 februari 1891, kl. 12 midd.

Utlåtande, angående fortsättande af statens jernvägsbyggnader.

(R. A.)

I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till fortsättning af arbetena å stambanan mellan Vännäs (Nyby) och Öfver-Luleå (Boden) för år 1892 bevilja, å riksdagen utom hufvudtitlarne, ett anslag af 4,000,000 kronor.

Af det den kongl. propositionen bifogade statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 12 januari 1891 inhemtas, att jernvägsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 13 december 1890 afgifvit förslag rörande det statsanslag, som för arbetenas fortsättning å stambanan genom öfre Norrland under år 1892 syntes böra äskas.

Sedan styrelsen i korthet redogjort för arbetenas fortgång under sistlidna år samt erinrat att 665,000 kronor af det för innevarande år beviljade statsanslaget vore afsedda för anskaffande af rörlig materiel för bandelen Anundsjö—Vännäs, i följd hvaraf för byggnadsarbetets fortsättning under detta år funnes disponibelt ett belopp af 4,000,000 kronor, meddelar styrelsen, att häraf omkring 2,700,000 kronor komme att erfordras för fullbordande af stambanedelen Långsele—Vännäs, hvilken bandel i slutet af innevarande år borde i sin helhet kunna upplåtas för allmän trafik.

I afseende å arbetena norr om Vännäs anför styrelsen, att styrelsen påräknade att under år 1891 kunna färdigterrassera den 35 kilometer långa bansträckan till Degerfors och utföra murningsarbetet för den stora brobyggnaden öfver Vindelelfven vid Degerö äfvensom framdraga rälsläggningen till nämnda elf eller å en längd af 29 kilometer norr om Nyby. Derjemte ansågo

styrelsen det vara af vigt att vidtaga förberedande anordningar för arbetenas bedrivande äfven från stambanans norra ändpunkt, eller från dess anknypningspunkt med Luleå—Gellivara jernvägen. Någon tvekan kunde icke råda om att såsom anknypningspunkt fastställa stationen Boden, hvilken 1888 års omsorgsfulla undersökning för stambanans framdragande till ofvannäunda jernväg angäfvde såsom den så väl närmaste som i tekniskt och ekonomiskt hänseende fördelaktigaste.

Med erinran att styrelsen i underdånig skrifvelse den 11 december 1888, med afseende å önskvärdheten af och det ekonomiskt fördelaktiga uti att byggnadsarbetena bedrefves så skyndsamt, att hela banan kunde blifva fullbordad till 1894 års utgång, framhållit att byggnadsanslaget borde från och med 1890 ökas till 4 millioner kronor årligen, yttrar styrelsen vidare, att, då af 1890 års jernvägsarbete framgått, att ett årligt byggnadsanslag af 4 millioner kronor kunde fördelaktigt användas, och nödiga anordningar vore vidtagna för jernvägsbyggnadens fortsatta bedrivande i enahanda omfattning, styrelsen häri funne ytterligare skäl att framhålla önskvärdheten af att ett lika stort anslag som under åren 1890 och 1891 jemväl för år 1892 anvisades till arbetenas fortsättning å norrländska stambanan. Enär den beräknade kostnaden för den fastställda sträckningen för linien Vännäs—Boden uppginge till 13,400,000 kronor — hvari dock ej inginge kostnaden för anskaffande af rörlig materiel — och af sagda byggnadskostnad omkring 1,300,000 kronor vore afsedda att under år 1891 å denna bandel användas, komme derefter för norra stambanans fullbordande att krävas ett byggnadsbelopp af omkring 12 millioner kronor, med hvilket belopp, fördeladt på arbetsåren 1892, 1893 och 1894, denna stora jernvägsförbindelse skulle blifva fullbordad.

För vinnande af besparing af så väl tid som kostnader, ansåge styrelsen det obestriddigen vara fördelaktigt, att arbetet från och med 1892 bedrefves icke allenast söderifrån eller från Degerfors utan äfven norrifrån, eller från banans anknypningspunkt till Luleå—Gellivara-jernvägen, bland annat, af det skäl att den vid den norra ändpunkten befintliga jernvägsförbindelsen med hafvet samt i samband dermed stående sjökommunikationer i hög grad underlättade tillförseln af arbetsredskap och materialier samt anskaffningar af andra förnödenheter för en öfre arbetslinie. Styrelsen ville särskildt fästa uppmärksamheten på att de stora och tidsödande brobyggnaderna för öfvergång af Luleå och Piteå elfvar borde snarast möjligt företagas, för att icke dessa vattendrag skulle blifva hinderliga för arbetenas jemna fortskridande å de nordligare bansträckorna.

Vilkoret för att jernvägsbyggnaden skulle kunna fortgå med den skyndsamhet, den nu uppnått, vore dock att ingen minskning skedde i byggnadsanslaget, och om samma belopp blefve anvisadt för 1892 som för de båda

föregående åren, påräknade styrelsen, att under nästkommande år kunna terrassera och delvis skenlägga 80 kilometer söderifrån och 40 kilometer norrifrån.

Med afseende å vigten af den nu pågående stambaneanläggningens ostörda fortskridande hemstälde styrelsen, under åberopande af hvad styrelsen sålunda anfört, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta proposition om ett anslag för år 1892 af 4,000,000 kronor till fortsättning af arbetena å stambanan genom öfre Norrland.

Med instämmande i hvad jernvägsstyrelsen sålunda hemställt, har chefen för civildepartementet dertill lagt allenast den erinran, att arbetenas samtidiga bedrivande från banans båda ändpunkter icke komme att föranleda rubbning i den nuvarande organisationen af jernvägsbyggnadsarbetenas ledning och förvaltning.

Till fortsättning af stambanan norr om Sollefteå har Riksdagen hittills anvisat:

	å riksstaten.	af lånta medel.
för år 1887	kr. 500,000	kr. 500,000
» » 1888	» 500,000	» 1,500,000
» » 1889	» 2,000,000	» 500,000
» » 1890	» 1,400,000	» 2,600,000
» » 1891	» 4,665,000	» ———
	<u>Kr. 9,065,000</u>	<u>Kr. 5,100,000</u>
	Kr. 14,165,000	

Då de skäl, hvilka ur såväl ekonomisk som politisk synpunkt anförts för ifrågavarande stambanas skyndsamma färdigbyggande, redan sistlidne år tillvunnit sig Riksdagens bifall, samt nämnda skäl fått ökad vikt genom samma års Riksdags beslut om förvärfvande åt staten af jernvägen mellan Luleå och norska gränsen, får utskottet, som framdeles kommer att afgifva förslag om sättet för anvisande af det föreslagna anslagsbeloppet, hemställa,

att Riksdagen må till fortsättning af arbetena å stambanan mellan Vännäs (Nyby) och Öfver-Luleå (Boden) för år 1892 bevilja ett anslag af 4,000,000 kronor.

Stockholm den 17 februari 1891.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.